

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА
імені О.М. БЕКЕТОВА

Кафедра економіки підприємств, бізнес - адміністрування та регіонального розвитку

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан факультету ЕП

(Соловйов О.В.)
“”
2014 року

М.П.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

АНАЛІЗ ФІНАНСОВО-ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ
МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА

галузь знань 0305 - Економіка та підприємництво

спеціальність 7.03050401 - Економіка підприємства

спеціалізація: економіка підприємств міського господарства

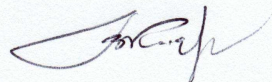
факультет Економіки і підприємництва

2014 – 2015 НАВЧАЛЬНИЙ РІК

Робоча програма з навчальної дисципліни «Аналіз фінансово-господарської діяльності підприємств міського господарства» для студентів за спеціальністю 7.03050401 «Економіка підприємства».

Розробники: Костюк В.О., доцент, к.е.н., доцент

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри економіки підприємств,
бізнес-адміністрування та регіонального розвитку

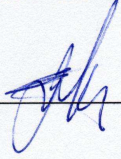
Протокол від «29» серпня 2014 року № 1

Завідувач кафедри (Димченко О.В.)

Робочу програму схвалено на засіданні **випускової** кафедри економіки підприємств, бізнес - адміністрування та регіонального розвитку
Протокол від «29» серпня 2014 року № 1

Завідувач випускової кафедри (Димченко О.В.)
(підпис) (прізвище та ініціали)

Програма відповідає формі Робочої програми навчальної дисципліни, що затверджена Наказом по ХНУМГ ім. О.М. Бекетова від 24 лютого 2014 р. № 46-01.

Методист НМВ (Григоренко О.В.) «24» вересня 2014 р.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників ↓↓↓	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів-3	За вибором ВНЗ	Рік (роки) підготовки	
		1(5)-й	1(5)-й
		Семестр(и)	
		1-й	2-й
Загальна кількість годин – 108	Галузь знань: 0305 - Економіка та підприємництво	Лекції*:	
		15 год.	8 год.
Модулів – 1		Практичні, семінарські*:	
		30 год.	8 год.
Змістових модулів (ЗМ) – 2		Лабораторні*:	
		-	-
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 45 самостійної роботи студента – 63	Спеціальність: 7.03050401 Економіка підприємства <i>Спеціалізація: економіка підприємств міського господарства</i>	Самостійна робота*:	
		63 год.	92 год.
		Індивідуальні завдання:	
		18 год.	18 год.
		Вид контролю:	
Індивідуальне (науково-дослідне) завдання (ІЗ) – РГЗ Аналіз фінансово-господарської діяльності підприємства	Освітньо-кваліфікаційний рівень: спеціаліст	залік	залік

Примітка:

* вказуються години відведені по дисципліні в цілому на дану навчальну роботу.

Питома вага кількості аудиторних годин в загальному обсязі дисципліни становить:

для денної форми навчання – $(45:93)100=48,4\%$.

для заочної форми навчання – $(16:122)100=13,1\%$.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

2.1. Метою викладання навчальної дисципліни є формування у студентів аналітико-синтетичного творчого мислення шляхом опанування ними необхідних теоретичних знань, умінь та практичних навичок з організації та методики проведення аналізу фінансово-господарської діяльності підприємств.

2.2. Основними завданнями вивчення навчальної дисципліни є:

- засвоєння теоретико-методологічних основ проведення аналітико-синтетичних досліджень діяльності суб'єктів господарювання;
- володіти основними методичними та технічними прийомами (способами) фінансово-економічного аналізу підприємства;
- набуття навичок економіко-математичного моделювання факторних систем;
- володіти організацією та методикою аналізу економіко-статистичних показників діяльності підприємства.

2.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати :

- сутність, предмет, зміст, об'єкт, суб'єкт, основні функції і завдання проведення фінансово-економічного аналізу діяльності підприємства;
- основні чинники, які визначають результати господарської діяльності підприємств;
- систему показників, які використовуються у процесі аналізу діяльності підприємства;
- основні економіко-статистичні прийоми економічного аналізу;

вміти :

- зібрати, систематизувати та узагальнити аналітичну інформацію, яка характеризує діяльність досліджуваних підприємств;
- проводити статистичну обробку даних з побудовою відповідних економіко-математичних факторних систем;

- застосовувати економіко-статистичні методи аналізу для дослідження господарської діяльності підприємства;
- аналізувати стан, структуру та інтенсивність зміни досліджуваних показників;
- прогнозувати зміни аналізованих показників в майбутньому;

мати компетентності:

- здатність поставити завдання та організувати аналітико-синтетичне дослідження фінансово-господарської діяльності підприємства;
- вміння розробити економіко-математичні і схематичні моделі узагальнюючих показників фінансово-господарської діяльності підприємства для їх факторного аналізу;
- здатність здійснювати економіко-статистичний аналіз стану, структури, взаємозв'язку та інтенсивності зміни досліджуваних аналітико-синтетичних показників фінансово-господарської діяльності підприємства;
- вміння застосовувати економіко-синтетичний інструментарій для виявлення закономірностей і окремих тенденцій зміни досліджуваних фінансово-економічних показників;
- здатність робити самостійні науково-обґрунтовані висновки та узагальнення на основі виконаного фінансово-економічного аналізу.

3. Програма навчальної дисципліни

МОДУЛЬ 1. Аналіз фінансово-господарської діяльності підприємств міського господарства

Змістовий модуль 1. Предмет, організація і методика аналізу фінансово-господарської діяльності підприємства.

Тема 1. Суть, предмет, зміст і завдання аналізу господарської діяльності підприємства.

1.1. Суть економічного аналізу і синтезу.

1.2. Предмет, зміст, об'єкти, суб'єкти, рівні і завдання економічного аналізу.

Тема 2. Метод і основні прийоми економічного аналізу.

2.1. Метод економічного аналізу і його характерні особливості.

2.2. Методика економічного аналізу.

2.3. Основні прийоми (способи) економічного аналізу.

Тема 3. Види, інформаційна база і організація економічного аналізу.

3.1. Види економічного аналізу.

3.2. Інформаційна база економічного аналізу.

3.3. Організація аналітичної роботи і оформлення результатів економічного аналізу.

Змістовий модуль 2. Аналіз показників фінансово-господарської діяльності підприємства.

Тема 4. Аналіз виконання виробничої програми.

4.1. Основні показники, вимірники та завдання аналізу виробничої програми підприємства.

4.2. Загальна методика аналізу виробничої програми.

4.3. Факторний аналіз показників виробничої програми.

Тема 5. Аналіз ефективності використання основних фондів.

5.1. Аналіз динаміки, складу, структури, руху, технічного стану, фондоозброєності і ефективності використання основних фондів.

5.2. Аналіз ефективності використання виробничого устаткування.

5.3. Аналіз впливу основних фондів (виробничого устаткування) і ефективності їх використання на кінцеві результати роботи підприємства.

5.4. Аналіз ефективності використання земельної площі, зайнятої підприємствами.

Тема 6. Аналіз ефективності використання праці.

6.1. Аналіз динаміки, укомплектування, складу, структури, інтенсивності руху і ефективності використання кадрового потенціалу підприємства.

6.2. Аналіз ефективності використання робочого часу на підприємстві.

6.3. Аналіз показників продуктивності праці.

6.4. Аналіз впливу трудових чинників на кінцеві результати роботи підприємства.

6.5. Аналіз впливу трудового і технічного потенціалу підприємства на його кінцевий виробничий процес.

Тема 7. Аналіз собівартості продукції (послуг).

7.1. Аналіз динаміки, складу і структури собівартості продукції (послуг) за різними ознаками.

7.2. Факторний аналіз окремих економічних елементів операційних витрат (статей калькуляції).

7.3. Аналіз показників-індикаторів собівартості продукції (послуг).

Тема 8. Аналіз доходів.

8.1. Аналіз динаміки, складу і структури доходів.

8.2. Факторний аналіз доходів.

8.3. Аналіз показників-індикаторів доходів.

Тема 9. Аналіз фінансових результатів та фінансового стану підприємства.

9.1. Порівняльний аналіз показників прибутку і рентабельності.

9.2. Аналіз впливу техніко-економічних чинників на зміну показників прибутку і рентабельності.

9.3. Аналіз фінансового стану підприємства.

Індивідуальне завдання (РГЗ): Аналіз фінансово-господарської діяльності підприємства – 18 годин

4. Структура навчальної дисципліни

Змістові модулі та теми	Кількість годин									
	денна форма					заочна форма				
	усього	у тому числі				усього	у тому числі			
		лек	лаб	пр	срс		лек	лаб	пр	срс
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
МОДУЛЬ 1. Аналіз фінансово-господарської діяльності підприємств міського господарства										
Змістовий модуль 1. Предмет, організація і методика аналізу фінансово-господарської діяльності підприємства										
Тема 1.	8	1		2	5	8	1		-	7

Тема 2.	19	3		6	10	19	2		2	15
Тема 3.	8	1		2	5	9	1		-	8
Разом за ЗМ 1	35	5		10	20	36	4		2	30
Змістовий модуль 2. Аналіз показників фінансово-господарської діяльності підприємства										
Тема 4.	16	2		4	10	12	1		1	10
Тема 5.	12	2		4	6	12	1		1	10
Тема 6.	12	2		4	6	11,5	0,5		1	10
Тема 7.	9	1		2	6	11,5	0,5		1	10
Тема 8.	8	1		2	5	11,5	0,5		1	10
Тема 9.	16	2		4	10	13,5	0,5		1	12
Разом за ЗМ 2	73	10		20	43	72	4		6	62
Усього годин за змістовими модулями 1 і 2	108	15		30	63	108	8		8	92

5. Теми семінарських занять

Не передбачено.

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Суть, предмет, зміст і завдання аналізу господарської діяльності підприємства	2	-
2	Метод і основні прийоми економічного аналізу	6	2
3	Види, інформаційна база і організація економічного аналізу	2	-
4	Аналіз виконання виробничої програми	4	1
5	Аналіз ефективності використання основних фондів	4	1
6	Аналіз ефективності використання праці	4	1
7	Аналіз собівартості продукції (послуг)	2	1
8	Аналіз доходів	2	1
9	Аналіз фінансових результатів та фінансового стану підприємства	4	1
	РАЗОМ	30	8

7. Теми лабораторних занять

Не передбачено.

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Суть, предмет, зміст і завдання аналізу господарської діяльності підприємства	5	7
2	Метод і основні прийоми економічного аналізу	10	15
3	Види, інформаційна база і організація економічного аналізу	5	8
4	Аналіз виконання виробничої програми	10	10
5	Аналіз ефективності використання основних фондів	6	10
6	Аналіз ефективності використання праці	6	10
7	Аналіз собівартості продукції (послуг)	6	10
8	Аналіз доходів	5	10
9	Аналіз фінансових результатів та фінансового стану підприємства	10	12
10	РГЗ	18	18
	РАЗОМ	81	110

9. Індивідуальні завдання (ІЗ)

Програмою навчальної дисципліни передбачено виконання розрахунково-графічного завдання «Аналіз фінансово-господарської діяльності підприємства» у розрізі окремих сторін його роботи (аналіз виробничої програми, основних фондів, праці, собівартості продукції доходів, фінансових результатів) обсягом до 30 сторінок.

10. Методи навчання

Вивчення навчальної дисципліни опирається на теоретичні, методологічні та прикладні дослідження інших наук, зокрема філософії, політичної економії, макроекономіки, мікроекономіки, економіки підприємства, статистики, теорії ймовірностей і математичної статистики, фінансів, аудиту, фінансового менеджменту. Використовується загальний метод пізнання для всіх наук - діалектичний метод, що є важливою умовою при вивченні причинно-наслідкових взаємозв'язків між досліджуваними фінансово-економічними показниками діяльності суб'єктів господарювання.

11. Методи контролю

Для поточної і семестрової атестації студентів, оцінки їх самостійної роботи передбачені наступні види контролю: усне опитування, контрольні роботи, тестування, розв'язання задач, виконання домашніх завдань із зазначенням кількості балів, які можна отримувати за окремі теми та модуль в цілому на основі 100-бальної системи оцінювання знань.

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Залік

Поточна атестація та самостійна робота									Індивідуальне завдання	Сума
ЗМ 1			ЗМ 2							
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	РГЗ	100%
40			40						20	
100%										

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою		Оцінка за шкалою ЄКТС
	для екзамену, курсового проекту (роботи), практики, диф. заліку	для заліку	
90-100	відмінно	зараховано	A
82-89	добре		B
74-81			C
64-73	задовільно		D
60-63			E
35-59	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання	Fx
0-34	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	F

13. Методичне забезпечення

1. Робоча навчальна програма з курсу “Аналіз господарської діяльності” (“Фінансово-економічний аналіз”), рекомендації до самостійного вивчення

дисципліни та методичні вказівки до виконання розрахунково-аналітичної роботи (для студентів і магістрантів усіх форм навчання спеціальностей економіки та менеджменту підприємств міського господарства). Харків: ХНАМГ, 2007.

2. Методичні рекомендації до виконання контрольної роботи та проведення практичних занять з курсу „Аналіз господарської діяльності” („Економічний аналіз”, „Фінансово-економічний аналіз”) (для студентів усіх форм навчання спеціальностей 6.050100, 7.050107, 8.050107 – „Економіка підприємства”, 6.050200, 7.050201 – „Менеджмент організацій”). – Харків: ХНАМГ, 2008.

14. Рекомендована література

Базова

1. Анализ хозяйственной деятельности: Учебное пособие/Бариленко В.И. и др.; Под. ред. В.И.Бариленко. - М.: «Омега-Л», 2009. – 414 с.
2. Андреева Г.І. Економічний аналіз: Навч. – метод. посіб. – К.: Знання, 2008. – 263 с.
3. Доля В.Т. Экономический анализ: теория и практические методики: Учебное пособие. – К.: Кондор, 2003. – 208 с.
4. Економічний аналіз: Навчальний посібник /М.А. Болох, В.З. Бурчевський, М.І. Горбатюк; За ред. акад. НАНУ, проф. М.Г. Чумаченка. – К.: КНЕУ, 2001. – 540 с.
5. Івахненко В.М. Теорія економічного аналізу: Навч. посібник.– К.: Видавництво дім «Слово», 2010. – 352 с.
6. Косова Т.Д. Сухарев П.М., Ващенко Л.О. та ін. Організація і методика економічного аналізу: Навч. посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 528 с.
7. Костюк В.О. Техніко-економічний аналіз діяльності підприємств міського господарства. Навч. посібник. – Х.: ХНАМГ, 2010. – 245 с.
8. Любушин Н.П. Комплексный экономический анализ хозяйственной деятельности: Учебное пособие. – М.: ЮНИТИ – ДАНА, 2005.- 448 с.

9. Савицкая Г.В. Экономический анализ: Учебник/ 10-е изд. – М.: Новое знание, 2007. – 640 с.
10. Савицька Г.В. Економічний аналіз діяльності підприємства: Навч. посібник. – К.: Знання, 2004. – 654 с.
11. Тарасенко Н.В. Економічний аналіз: Навч. посібник. – Львів: «Новий світ – 2000», 2006. – 344 с.
12. Фінансово-економічний аналіз: Підручник/ Буряк П.Ю., Римар М.В., Бець М.Т. та ін. Під заг. ред.. П.Ю.Буряка, М.В. Римара. – К.: ВД „Професіонал”, 2004. – 528с.

Допоміжна

1. Бабець Є.К., Горлов М.І., Жуков С.О., Стасюк В.П. Теорія економічного аналізу. Навч. посіб. – К.: ВД „Професіонал” 2007. – 384 с.
2. Васильєва Л.С. Анализ финансово-хозяйственной деятельности предприятий: Учебник/ Л.С. Васильева, Е.М. Штейн, М.Б. Петровская. – М.: Экзамен, 2008. – 319 с.
3. Івахненко В.М. Курс економічного аналізу: Навч. – метод. посіб. – К.: КНЕУ, 2000. – 263 с.
4. Ізмайлова К.В. Фінансовий аналіз: Навч. посібник. – К.: МАУП, 2000. – 144 с.
5. Калина А.В., Конева М.И., Яценко В.А. Современный экономический анализ и прогнозирование (микро- и макроуровни): Уч.- метод. пособие. 3-е изд. – К.: МАУП, 2003. – 416 с.
6. Кожанова Е.П., Отенко І.П. Економічний аналіз: Навч. посібник. – Х.: ВД «ІНЖЕК», 2005, - 344 с.
7. Комплексный экономический анализ предприятия/ Под ред.. Н.В. Войтоловського, А.П.Калининой, И.И. Мазуровой. – СПб.: Питер, 2010. – 576 с.
8. Кононенко О., Маханько О. Анализ финансовой отчетности. – Х.: Фактор, 2007, - 208 с.
9. Костирко Р.О. Фінансовий аналіз: Навч. посібник. – Х.: Фактор, 2007. – 784 с.

10. Купалова Г.І. Теорія економічного аналізу: Навч. посібник. – К.: Знання, 2008. – 639 с.
11. Прокопенко И.Ф., Ганин В.И., Москаленко В.В. Анализ финансово-хозяйственной деятельности предприятий с применением ПК: Учеб. пособие. – К.: Центр учебной литературы, 2006. – 336 с.
12. Савицкая Г.В. Экономический анализ: Учебник. – М.: Новое знание, 2004. – 654 с.
13. Черниш С.С. Економічний аналіз: Навч. посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 312 с.
14. Чернов В.А. Экономический анализ: торговля, общественное питание, туристический бизнес: Уч. пособие / Под ред. проф. М.И. Баканова. – М.: ЮНИТИ – ДАНА, 2003. – 686 с.
15. Фомин Я.А. Диагностика кризисного состояния предприятия: Уч. пособие. – М.: ЮНИТИ – ДАНА, 2003. – 349 с.
16. Череп А.В. Економічний аналіз: Навчальний посібник. – К.: Кондор, 2005. – 160 с.
17. Цал - Цалко Ю.С. Фінансовий аналіз: Підручник. - К.: Центр. навч. літ-ри, 2008. – 566 с.
18. Шеремет О.О. Фінансовий аналіз: Навч. посібник. – К., 2005. – 196 с.
19. Шило В.П., Верхоглядова Н.І., Ільїна С.Б., Темченко А.Г., Брадул О.М. Аналіз фінансового стану виробничої та комерційної діяльності підприємства: Навч. посібник. – К.: Кондор, 2005. – 240 с.

15. Інформаційні ресурси

1. Цифровий репозиторій ХНАМГ [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://eprints.kname.edu.ua>

Аркуш актуалізації

Робоча програма навчальної дисципліни **Аналіз фінансово-господарської діяльності підприємств міського господарства**

за напрямом підготовки 7.03050401 Економіка підприємства

на 201 /1 навч. рік переглянута та затверджена "**Без змін**"

Завідувач кафедри _____
(на якій розроблена робоча програма)

_____ (_____)
(підпис) (прізвище та ініціали)

“ _____ ” _____ 201 _ року

Зав. випускової кафедри _____
(за належністю напряму / спеціальності)

_____ (_____)
(підпис) (прізвище та ініціали)

“ _____ ” _____ 201 _ року

Декан факультету _____ (_____)
(за належністю напряму / спеціальності) (підпис) (прізвище та ініціали)

М.П. “ _____ ” _____ 201 _ року

на 201.../1... навч. рік переглянута та затверджена "**Без змін**"

Завідувач кафедри _____
(на якій розроблена робоча програма)

_____ (_____)
(підпис) (прізвище та ініціали)

“ _____ ” _____ 201 _ року

Зав. випускової кафедри _____
(за належністю напряму / спеціальності)

_____ (_____)
(підпис) (прізвище та ініціали)

“ _____ ” _____ 201 _ року

Декан факультету _____ (_____)
(за належністю напряму / спеціальності) (підпис) (прізвище та ініціали)

М.П. “ _____ ” _____ 201 _ року

на 201.../1... навч. рік переглянута та затверджена "**Без змін**"

Завідувач кафедри _____
(на якій розроблена робоча програма)

_____ (_____)
(підпис) (прізвище та ініціали)

“ _____ ” _____ 201 _ року

Зав. випускової кафедри _____
(за належністю напряму / спеціальності)

_____ (_____)
(підпис) (прізвище та ініціали)

“ _____ ” _____ 201 _ року

Декан факультету _____ (_____)
(за належністю напряму / спеціальності) (підпис) (прізвище та ініціали)

М.П. “ _____ ” _____ 201 _ року